

ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซีย

(Indonesia-Malaysia Relations)

โดย

นายบานพ ภาคสุวรรณ ร.บ. (จุฬา ฯ)

002362

วิทยานิพนธ์

เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญาโท

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาการต่างประเทศ และการทูต

พ.ศ. ๒๕๑๐

17005413

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

.....
.....
.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กร งามดี ทองธรรมชาติ

วันที่ เดือน พ.ศ.

ก

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียและมาเลเซียในช่วงระยะเวลาตั้งแต่กันยายน ๒๕๐๖ ถึง สิงหาคม ๒๕๐๘ ว่าเป็นอย่างไรในระหว่างนั้น โดยแสดงให้เห็นว่า ความตึงเครียดในความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียและมาเลเซียเกิดขึ้นเพราะนโยบายต่างประเทศต่างกันเป็นสำคัญ กล่าวคือ นโยบายต่างประเทศของอินโดนีเซียและมาเลเซีย นั้นมีมูลกำเนิดมาจากความทะเยอทะยานส่วนตัวของซูการ์โนที่จะเป็นใหญ่ในหมู่ชาตินิยมฝ่ายหนึ่งและแผนการของอังกฤษอีกฝ่ายหนึ่งที่รักษาระบบผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองในภูมิภาคนี้ของตน ซูการ์โนมองผลประโยชน์ของประเทศในแง่ความหวังของประเทศ มองผลประโยชน์ทางการเมืองสำคัญมากกว่าทางเศรษฐกิจ ซูการ์โนเกลียดจักรวรรดินิยมจึงเกลียดอังกฤษและผู้นำมาเลเซียคือตนกู อับดุล ราห์มาน ที่ร่วมมือกับอังกฤษ นโยบายเผชิญหน้าของอินโดนีเซียต่อมาเลเซียจึงสะท้อนให้เห็นถึงความเกลียดชังของซูการ์โนต่อจักรวรรดินิยม

กรณีพิพาทระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซียเป็นปัญหาระหว่างประเทศ ซึ่งมีความสำคัญมากปัญหาหนึ่งของภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ รัฐบาลประเทศต่าง ๆ จึงได้แสดงท่าทีมาตั้งแต่ต้นในการที่จะระงับกรณีพิพาทและประสานความสัมพันธ์ของประเทศคู่พิพาทให้คืนสู่สภาพเดิมและก็ได้ประสบความสำเร็จในท้ายที่สุด เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซียถูกกวาดล้างโดยสิ้นเชิงพร้อมกับการสูญเสียอำนาจของประธานาธิบดีซูการ์โน ผู้นำที่มองผลประโยชน์ทางการเมืองของอินโดนีเซียสำคัญกว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

ถึงแม้ว่าการดำเนินนโยบายเผชิญหน้าของอินโดนีเซียล้มเหลวแล้วก็ตาม ปัญหาที่ยังเกิดขึ้นว่าผลประโยชน์พื้นฐานของทั้งสองประเทศนี้ยังขัดกันอยู่หรือไม่

Thesis Title: Indonesia-Malaysia Relations

Name: Mr. Manop Parksawan

Department of Foreign Affairs and Diplomacy

Date: April , 1967.

ABSTRACT

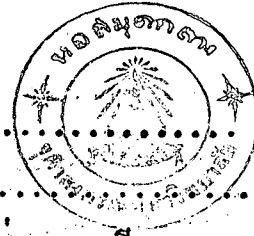
This thesis is a study of Indonesia-Malaysia relations during September 1963-August 1966. The conflict of foreign policy between these two nations caused their relations to deteriorate and, eventually, to break off. This was due to the ambitions of President Sukarno and Prime Minister Tunku Abdul Rahman who wanted to become the leaders of entire Malay nations. Britain supported the policy of the formation of Malaysia initiated by Prime Minister Tunku Abdul Rahman because this policy will maintain her economic and political interests within the region. Sukarno's view was that his country's prestige was at stake and he considered political interests more important than economic interests. Sukarno's confrontation policy brought about one of the most critical crises in Southeast Asia. Many neighbouring nations tried in vain to assist in solving the problem. The reason was that the Indonesian Communist Party had much influence in Sukarno's cabinet. The confrontation policy continued for some time until the communist party was purged by the Indonesian military group and Sukarno ousted. General Suharto, the new leader, realised that Indonesia needs economic development rather than prestige or political interests. He ended the confrontation policy of Sukarno and brought about the resumption of normal relations between the two nations.

คำขอบคุณ

ในการที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ เป็นรูปร่างขึ้นมาได้ ผู้เขียนรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณ
 หลายท่านด้วยกัน ซึ่งขอถือโอกาสทูลคุณานที่ระลึกไว้ ณ ที่นี้ ท่านแรกที่อยากระลึกถึงก็คือ
 บิดาของผู้เขียนเอง ท่านได้สนับสนุนบุตรของท่านด้วยดีตลอดมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ
 ท่านเป็นอย่างสูง ท่านอธิบดีกรมสารนิเทศ ระเบิด เกสรสุคนธ์ อีกท่านหนึ่งที่ได้มีพระคุณ
 อย่างมาก ท่านได้สนับสนุนผู้บังคับบัญชาของท่านเป็นอย่างดีในเรื่อง การอ่านและเขียน
 หนังสือ ผู้เขียนจะขอระลึกในพระคุณตลอดไปของท่าน รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ ชูโต
 และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภิระมล ทองธรรมชาติ ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางความ
 สัมพันธ์ระหว่างประเทศแก่ผู้เขียนมาแต่เริ่มต้น โดยเฉพาะท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภิระมล
 ทองธรรมชาติ ยังได้กรุณารับเป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้อีก ท่านสุดท้ายที่ผู้เขียนรู้สึกถึงบุญคุณ
 เป็นอย่างมากในความช่วยเหลือของท่านในเรื่องนี้ คือ ดร. ประชา กุณะเกษม แห่งกรมสารนิเทศ
 กระทรวงการต่างประเทศ ท่านได้ช่วยเขียนขอขอบคุณในความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ
 ห้องสมุดกระทรวงการต่างประเทศ ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่ได้ช่วยเหลือในการจัดพิมพ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	๗
คำขอบคุณ	๘
บทนำ	๙
บทที่ ๑ ภูมิหลัง	๑
ก. สภาพทางภูมิศาสตร์ และประวัติความเป็นมาของอินโดนีเซีย	๓
สภาพทางภูมิศาสตร์ และประวัติความเป็นมาของมาเลเซีย	๕
ข. ความสัมพันธ์ดั้งเดิมระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซีย	๑๐
บทที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซียหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒.....	๑๑
ก. นโยบายอินโดนีเซีย	๒๘
ข. นโยบายมาเลเซีย	๓๖
บทที่ ๓ ความตึงเครียดในความสัมพันธ์ระหว่าง ๒ ประเทศ	๓๗
ก. จุดกำเนิดแห่งความตึงเครียด	๓๗
๑. การรวมมาเลเซีย	๔๕
๒. นโยบายเผชิญหน้าของซูการ์โน	๔๗
๓. บทบาทของฟิลิปปินส์และการเรียกร้องสิทธิเหนือเกาะ บอร์เนียวเหนือ	๕๓
๔. ความสนับสนุนของจีนแดงและรัสเซียต่ออินโดนีเซีย	๕๕
๕. สหประชาชาติกับกรณีพิพาท	๖๐
ข. ลักษณะของความตึงเครียด	๖๐
๑. การกบฏในรัฐใน	๖๓
๒. การสอบสวนประชามติในซาราวักและบอร์เนียวเหนือ ของผู้แทนสหประชาชาติ	๖๘
๓. ความพยายามส่งกองโจรอินโดนีเซียเข้าไปในมาเลเซีย	๗๒
๔. การเผชิญหน้าในทางเศรษฐกิจ	๗๘
๕. สิงคโปร์แยกตัวออกจากมาเลเซีย	๘๐

บทที่ ๔ ความพยายามที่จะรื้อฟื้นความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	๘๑
ก. บทบาทของประเทศอื่นที่เกี่ยวข้อง	๘๑
๑. ความช่วยเหลือของอังกฤษและเครือจักรภพตอลมาเลเชีย	๘๔
๒. สหรัฐอเมริกากับกรณีพิพาท	๘๘
๓. ท่าทีของไทยเกี่ยวกับกรณีพิพาท	๘๐
ข. ความสำเร็จในการตกลงสันติภาพ	๘๐
๑. การจัดการประชุมเพื่อหาทางตกลงและบทบาทของนายถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีต่างประเทศของไทย	๘๒
๒. ความพยายามที่จะจัดการหยุดยิงและถณกลงโจรอินโดนีเซีย ..	๘๘
๓. อินโดนีเซียเลิกนโยบายเผชิญหน้ากับมาเลเชีย	๑๑๐
บทสรุป	๑๑๓
ภาคผนวก รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย พ.ศ. ๒๔๘๘	๑๒๕
Treaty of Friendship Between the Federation of Malaya and the Republic of Indonesia	๑๓๑
Tripartite Summit Meeting-Manila Accord	๑๓๘
Tripartite Summit Meeting-Manila Declaration	๑๔๑
Tripartite Summit Meeting-Joint Statement	๑๔๓
Agreement Between the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of the Federation of Malaya on External Defence and Mutual Assistance	๑๓๐
A list of names of the Malaysian Delegation	๑๓๒
A list of names of the Indonesian Delegation	๑๓๓
Press Statement	๑๓๕
Agreement to Normalise Relations between The Republic of Indonesia and Malaysia	๑๓๗
บรรณานุกรม	๑๘๗

บทนำ

ความมุ่งหมายและขอบเขตของการเขียน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งหมายจะศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียและมาเลเซียในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๐๖ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๐๙ (เพราะเป็นช่วงระยะเวลาที่ทั้งสองฝ่ายได้ค้ำคัมพันธทางการทูตต่อกัน นับตั้งแต่มีการสถาปนามาเลเซียขึ้น และในท้ายที่สุดก็กลับมามีความสัมพันธ์กันได้อีก) ว่า เป็นอย่างไรในระหว่างนั้น ทำไมทั้งอินโดนีเซียและมาเลเซียต่างก็ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงท่าทีที่เป็นศัตรูกัน ทั้ง ๆ ที่เดิมทีก็เป็นมิตรสนิท มีความผูกพันกันมาก่อน และพิสูจน์ให้เห็นว่าเป็นเพราะอะไร ทั้งสองประเทศจึงขัดแย้งสร้างความตึงเครียดระหว่างประเทศขึ้น ตลอดจนแสดงความคิดเห็นของการขัดแย้งระหว่าง ๒ ประเทศในช่วงระยะเวลาดังกล่าวด้วย

ความตึงเครียดในความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียและมาเลเซียเกิดขึ้นเพราะนโยบายต่างประเทศต่างกันเป็นสำคัญ กล่าวคือ นโยบายต่างประเทศของอินโดนีเซียและมาเลเซียมีมูลกำเนิดมาจากความทะเยอทะยานส่วนตัวของซูการ์โนที่จะเป็นใหญ่ในหมู่ชาติมาเลย์ ฝ่ายหนึ่ง และแผนการของอังกฤษอีกฝ่ายหนึ่งที่รักษาสถาปัตยกรรมทางเศรษฐกิจและการเมืองในภูมิภาคนี้ของตน

นโยบายต่างประเทศสะท้อนให้เห็นความคิดของผู้นำ ซูการ์โนกล่าวว่า "คนมีชนบ่งกินอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีศักดิ์ศรีด้วย" ซูการ์โนมองผลประโยชน์ของประเทศในแง่ความหยิ่งของประเทศ มองผลประโยชน์ทางการเมืองสำคัญมากกว่าทางเศรษฐกิจ ซูการ์โนเกลียดจักรวรรดินิยม จึงเกลียดอังกฤษและผู้นำมาเลเซีย คือ ตันกู อับดุล ราห์มาน ที่ร่วมมือกับอังกฤษ นโยบายเผชิญหน้าของอินโดนีเซียต่อมาเลเซียจึงสะท้อนให้เห็นถึงความเกลียดชังของซูการ์โนต่อจักรวรรดินิยม

กรณีพิพาทระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซียเป็นปัญหาระหว่างประเทศ ซึ่งมีความสำคัญมากปัญหาหนึ่งของภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีสัมพันธไมตรีอันดีกับประเทศคู่กรณี

รัฐบาลไทยจึงได้แสดงท่าทีที่ตั้งแต่นั้นในการที่จะพยายามหาทางไกล่เกลี่ยและประสานความสัมพันธ์ของประเทศคู่พิพาทให้คืนสู่สภาพเดิม

กรณีพิพาทระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซียนี้ อาจจะขยายขอบเขตลูกความใหญ่โตจนกลายเป็นสงครามได้ในอนาคตถ้าไม่ยุติและดำเนินการแก้ไขสถานการณ์อันยุ่งยากของคูกรณี ข้อมเกี่ยวพิพาทสงครามกระเทือนต่อไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะเห็นชัดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่จะได้รับความสนใจ โดยเฉพาะในหมู่นักศึกษาอยู่ในแผนกความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ขอบเขตของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซียในช่วงระยะเวลา กันยายน ๒๕๐๖ ถึง สิงหาคม ๒๕๐๘ และจะเป็นรูปการวิเคราะห์นโยบายด้านการเมืองของ ๒ ประเทศ เพื่อพิสูจน์ว่าการขัดแย้งของ ๒ ประเทศมาจากอะไร ส่วนนโยบายด้านการทหาร การเศรษฐกิจ และการสังคมหรือด้านอื่นใด ที่นอกเหนือไป วิทยานิพนธ์นี้จะยังไม่ครอบคลุมไปถึงโดยละเอียด

วิธีการเขียน

เป็นการแสดงนโยบายและการพิพาทโต้แย้งต่าง ๆ ในทางเอกสารของฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย ดังนั้นจึงเป็นการเขียนทำนองบรรยายความแสดงเหตุผล โดยพยายามจะรวบรวมและค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ เท่าที่มีอยู่และสามารถจะหาได้ ซึ่งมีจำกัด ตลอดจนวิทยุ หนังสือพิมพ์ เอกสารที่ใช้เป็นหลักได้แก่เอกสารภาษาไทยและอังกฤษ อย่างไรก็ตาม เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ยังมีอีกมาก แต่ไม่สามารถจะหาได้ หรือหาได้แต่อ่านไม่เข้าใจ เช่น เอกสารที่เป็นภาษามาเลเซีย อินโดนีเซีย เป็นต้น ขอทำความเข้าใจกับท่านผู้อ่านถึงคำว่า นโยบาย (Policies) และ ผลประโยชน์ (Interest)

นโยบาย (Policies) ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หมายถึง "แนวทางปฏิบัติของรัฐบาลซึ่งรัฐดำเนินการตามแนวทางปฏิบัตินั้นเพื่อให้สำเร็จผลตามจุดหมาย"

^๑ Kramol Tongtammachart, American Policy in Southeast Asia 1945 - 1960, (Virginia: the Woodrow Wilson Dept. of Foreign Affairs, Univ. of Virginia, 1961), p. 4.

ผลประโยชน์ (Interest) หมายถึงถึงสิ่งที่ผู้สร้างนโยบายของชาติ เห็นว่ามีความสำคัญต่อการคงไว้และเสริมสร้างฐานะระหว่างประเทศ, การรักษากองเอง, การรักษาความมั่นคง และการเกิดขึ้นของชาติ^๒ ตามคำนิยามนี้ถือได้ว่าผลประโยชน์ เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบาย ทั้งนี้ เนื่องจากนโยบายใด ๆ ของชาติที่กำหนด ขึ้นก็เพื่อมุ่งประสงค์ที่จะรักษาผลประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด จึงกล่าวได้ว่าผลประโยชน์ ของชาติ เป็นที่มาของนโยบาย

โดยทั่วไปแล้วนโยบายต่างประเทศย่อมตั้งอยู่บนรากฐานสำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. อุดมการณ์ (Ideology) เช่น ลัทธิประชาธิปไตย ลัทธิเผด็จการ ลัทธิสังคมนิยม

๒. มวลกำเนิดต่าง ๆ (Multiple determinants) เช่น ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์, สถานะทางภูมิศาสตร์, ผลประโยชน์แห่งชาติ, ความมุ่งหมายต่าง ๆ และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ^๓ ในทางปฏิบัตินโยบายต่างประเทศมักถูกกำหนด โดยความจำเป็นเพื่อต้องการที่จะรักษาผลประโยชน์ของชาติ

พื้นฐานที่จะช่วยให้นโยบายสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นกับความสามารถทางทหาร, เศรษฐกิจ และการเมือง ของรัฐ จุดมุ่งหมายของรัฐอาจตายเป็นเพียงการคาดหวังและความทะเยอทะยานเท่านั้น หากรัฐขาดเครื่องมือปฏิบัติการ, ความสามารถ, อำนาจที่จะจัดการใช้นโยบายให้เข้าไปตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้น ในการวางนโยบาย รัฐจำต้องทราบถึงผลประโยชน์เกี่ยวของของตนในอีกด้านที่จะทำนโยบายที่ ๆ ไปใช้ เสียก่อน และพิจารณาถึงความสามารถของประเทศว่า จะสามารถดำเนินการตามนโยบายที่ใ้วางไว้ให้สำเร็จผลได้หรือไม่ นอกจากนี้ ต้องพิจารณาว่า นโยบายนั้น จะขัดกับผลประโยชน์ของชาติอื่นหรือไม่ ขณะเดียวกันก็ต้องพิจารณาถึงว่านโยบายนั้น

^๒ Ibid., p. 2

^๓ Roy C. Macridis, Foreign Policy in World Politics,

(2 nd. Ed.; New Jersey: Prentice Hall, Inc., 1962), p. 1.

เหมาะสมกับกาลเวลาหรือไม่ สิ่งดังกล่าวนี้ เป็นเครื่องตัดสินว่าจะใช้นโยบายตามที่วางไว้
ใดหรือไม่ หลักการที่ความมาที่จะใช้เป็นมาตรฐานวัดความสำเร็จหรือล้มเหลวในการ
ดำเนินนโยบายของอินโดนีเซียและมาเลเซียในความสัมพันธ์ต่อกัน

การแบ่งบทในการเขียน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๔ บทด้วยกัน กล่าวคือในบทที่ ๑ "ภูมิหลัง"
จะได้กล่าวถึงสรุปเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซียตั้งแต่ต้น
จนกระทั่งถึงเกิดกรณีพิพาทและตัดสัมพันธ์ทางการทูตกัน เพื่อเป็นรากฐานของบทต่อไป
ในบทที่ ๒ "ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียและมาเลเซียหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒"
จะได้บรรยายให้เห็นข้อเท็จจริงแห่งกรณีพิพาทซึ่งมีสาเหตุมาจากนโยบายของ ๒ ประเทศ
ที่ขัดแย้งกัน ในบทที่ ๓ "ความตึงเครียดในความสัมพันธ์ระหว่าง ๒ ประเทศ" จะได้
แสดงถึงจุดกำเนิดแห่งความตึงเครียดและลักษณะของความตึงเครียด ในบทที่ ๔ "ความ
พยายามที่จะฟื้นความสัมพันธ์อันดีต่อกัน" จะได้แสดงถึงความช่วยเหลือ, สนับสนุน และ
ความพยายามที่จะยุติการพิพาทของ ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งมีบทบาท
มาตั้งแต่ต้น ในที่สุดจะได้สรุปความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียและมาเลเซียในช่วงระยะเวลา
เวลาที่ได้ศึกษามา

๕. Strausz - Hupe' & Possony, International Relations,

(2 nd. Ed.; New York: McGraw-Hill Book Company, Inc., 1954), p.23.